

HUMANE VREDNOTE

Odgoj za humanost

Dodatak - Brošura za natjecanje Mladeži Hrvatskog Crvenog križa

Zagreb, siječanj 2006.

Sadržaj

I. Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

1. Sastavni dijelovi Pokreta
2. Povijest Pokreta
3. Statut i ustrojstvo Pokreta
4. Načela Crvenog križa
5. Znak

II. Hrvatski Crveni križ

6. Povijest
7. Djelatnosti

III. Međunarodno humanitarno pravo, Ženevske konvencije

IV. Prava čovjeka i Prava djeteta

8. Opća deklaracija o ljudskim pravima
9. Konvencija o pravima djeteta

I. MEĐUNARODNI POKRET CRVENOG KRIŽA I CRVENOG POLUMJESECA

1. Sastavni dijelovi Pokreta

- A. Međunarodni odbor Crvenog križa
- B. Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca
- C. Nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

Međunarodni odbor Crvenog križa, Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca i Nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca zajedno čine Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca (Pokret), čija je misija sprječavati i olakšavati ljudsku patnju ma gdje ona bila, štiti život i zdravlje te osigurati poštivanje ljudskog bića, osobito u vrijeme oružanih sukoba i ostalih izvanrednih stanja, raditi na sprječavanju bolesti i unapređenju zdravlja i socijalne zaštite, poticati dobrovoljnost i stalnu spremnost članova Pokreta da pruže pomoć te da potiču opći osjećaj solidarnosti prema svima kojima je potrebna njegova zaštita i pomoć.

U provođenju misije Pokret slijedi svoja temeljna načela: *humanost, nepristranost, neutralnost, neovisnost, dragovoljnost, jedinstvo i univerzalnost.*

Misao vodilja Pokreta "Inter arma Caritas" (Milosrđe u ratu) i "Per humanitatem ad pacem" (Putem humanosti k miru) zajedno izražavaju njegove ideale.

A. Međunarodni odbor Crvenog križa

Međunarodni odbor Crvenog križa (MOCK) je nepristrana, neutralna i neovisna organizacija čija isključivo humanitarna misija jest zaštititi život i dostojanstvo žrtvama rata i unutarnjeg nasilja te im osigurati pomoć. Usmjerava i koordinira međunarodne akcije pomoći koje Pokret vodi u situacijama sukoba. Nastoji spriječiti patnju promoviranjem i jačanjem međunarodnog humanitarnog prava i univerzalnih humanitarnih načela. Osnovan 1863. godine, MOCK je osnivač Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

B. Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca (Međunarodna federacija) je međunarodni savez nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. Opći cilj Međunarodne federacije jest u svako doba i u svim oblicima nadahnuti, potaknuti, olakšati i unaprijediti humanitarni rad nacionalnih društava u svrhu sprječavanja i ublažavanja ljudskih patnji i na taj način pridonositi očuvanju i unapređenju mira u svijetu.

Utemeljena 1919. godine Međunarodna federacija usmjerava i koordinira međunarodnu humanitarnu pomoć žrtvama prirodnih i tehnoloških katastrofa, organizira pomoć izbjeglicama i djeluje u hitnim medicinskim slučajevima širokih razmjera. Promovira suradnju između nacionalnih društava i pomaže u njihovom jačanju i osposobljavanju za provedbu programa priprema za djelovanje u katastrofama, programa zaštite zdravlja i socijalnih programa.

C. Nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

Nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca sjedinjuju rad i načela Pokreta u više od 180 zemalja svijeta. Društva provode svoje humanitarne aktivnosti u skladu sa svojim statutima i nacionalnim zakonodavstvom i u skladu s temeljnim načelima Pokreta. Nacionalna društva djeluju kao pomoćne institucije vlastima svojih zemalja na humanitarnom polju i pružaju širok raspon usluga kao što su pomoć u katastrofama, te zdravstvenim i socijalnim programima. Za vrijeme rata nacionalna društva pomažu ugroženom civilnom stanovništvu i daju potporu sanitetskoj službi oružanih snaga tamo gdje je to potrebno.

Sva Nacionalna društva mora priznati prvo MOCK, na temelju uvjeta za priznavanje određenih Statutom Pokreta. Potom, postaju članovi Međunarodne federacije, krovne organizacije nacionalnih društava.

2. Povijest Pokreta

Tko je Henry Dunant?

Henry Dunant je osnivač Pokreta Crvenog križa. Rođen je 8. svibnja 1828. godine u Ženevi u bogatoj obitelji. Po završenim studijama posvetio se bankarskom pozivu.

24. lipnja 1859. godine, u namjeri da sklopi posao s francuskim carem Napoleonom III. slučajno se našao na bojnopolju kod Solferina. Patnja koju je tada vidio izmijenila je njegov život.

Narednih godina u cijelosti se posvetio stvaranju organizacije Crvenog križa. Zapustivši posao na kraju je bankrotirao i potpuno osiromašio, te pao u zaborav. Međutim, ideja koju je postavio na noge rasla je i razvijala se i postala prihvaćena u cijelom svijetu. 1887. godine Dunant se bolestan i bez ikakvih sredstava za život smjestio u sirotinjski dom u Heidenu, gdje ga je otkrio mladi novinar Georg Bamberger i 1895. godine napisao priču o životu Henry Dunanta.

Dunant je po drugi put u svom životu postao cijenjen i slavljn u cijelom svijetu. Godine 1901. norveški parlament mu je dodijelio prvu Nobelovu nagradu za mir, koju je podijelio s Federicom Passyem (iz Francuske mirotnorne udruge).

Dunant se nije vratio bogatstvu i raskoši što mu je omogućavala Nobelova nagrada i mnoge druge ponude koje su mu slala humanitarna društva i pojedinci. Nije zadržao novac za sebe, već ga je poklonio Crvenom križu i drugim humanitarnim organizacijama za pomoć sirotinji. Ostao je u staračkom domu u Heidenu gdje je 1910. godine umro.

Od 1948. godine 8. svibnja, u počast Henryu Dunantu, u cijelom svijetu se obilježava kao Svjetski dan Crvenog križa.

Kako je nastala ideja o stvaranju Pokreta Crvenog križa?

Dana 24. lipnja 1859. vojske austrijskog carstva i francusko – sardinijskog saveza vodile su bitku nedaleko sela Solferino, u sjevernoj Italiji, u kojoj je poginulo, ili bilo ranjeno, 40.000 ljudi. Vojnih sanitetskih službi u to doba gotovo da i nije bilo. Posljedice su bile velike patnje i mnogi ranjenici umrli su zbog nedostatka njege.

Užasnut agonijom vojnika, Henry Dunant je počeo, uz suradnju mještana, organizirati pomoć u crkvi u mjestu Castiglione.

Svoje doživljaje Dunant je opisao u knjizi pod nazivom "Sjećanje na Solferino", objavljenoj 1862. godine. U njoj ističe potrebu osnivanja nacionalnih društava koja bi u vrijeme mira obrazovala dragovoljce kao pomoć vojnim sanitetskim službama u ratu, zaštitu ranjenika bez obzira kojoj strani u sukobu pripadaju, te sklapanje međunarodnih ugovora kojima bi se regulirao rad sanitetskog osoblja i društava za pružanje pomoći kao i poštivanje njihove neutralnosti.

Knjiga je uzburkala čitavu Europu, osobito vodeće političare koji su osjetili potrebu za promjenom postojeće situacije. U promicanju ciljeva knjige Dunantu su pomogla četiri građanina Ženeve - Gustave Moynier, predsjednik Ženevskog društva javne socijalne skrbi, general Guillaume-Henri Dufour, dr. Louis Appia i dr. Theodore Maunoir (Odbor petorice) s kojima je 1863. godine osnovao Međunarodni odbor za pomoć ranjenicima (1876. preimenovan u Međunarodni odbor Crvenog križa - MOCK). U listopadu iste, 1863. godine, u Ženevi je održana međunarodna konferencija na kojoj je prihvaćeno deset rezolucija koje su odredile ciljeve i radne metode središnjih odbora i regionalnih ureda koji će se osnovati u svakoj državi (budućih nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca). Tih deset rezolucija čine osnivačku povelju Crvenog križa. Također je kao znak odbora prihvaćen crveni križ na bijeloj podlozi (u znak počasti prema Švicarskoj, suprotno bojama na švicarskoj zastavi). Međunarodni odbor za pomoć ranjenicima zadao si je dvostruki cilj - osnivanje nacionalnih društava za pružanje pomoći i sklapanje međunarodnih ugovora o zaštiti ranjenika u ratu. Prvi cilj počeo se ostvarivati već iste godine osnivanjem prvog nacionalnog društva.

Odbor petorice

Željeni međunarodni ugovor sklopljen je nešto kasnije. Na diplomatskoj konferenciji koju je sazvala švicarska vlada u Ženevi, 22. kolovoza 1864. godine, usvojena je Konvencija za poboljšanje položaja ranjenika u oružanim snagama u ratu na kopnu.

Tako je rođena istinski velika ideja o stvaranju međunarodne organizacije kojoj je cilj ublažavanje, a prvenstveno sprječavanje patnje, bijede i nevolje u svijetu.

Danas postoje društva Crvenog križa ili Crvenog polumjeseca u gotovo svim zemljama svijeta; sve njihove članove ujedinjuju isti ideali i isti Statut i pravila djelovanja koji su glavni čimbenici u osiguranju jedinstva i očuvanju načela Pokreta.

Djelatnosti Međunarodnog odbora Crvenog križa

Od svojih skromnih početaka Međunarodni odbor Crvenog križa (MOCK) se razvio u operativnu organizaciju, koja djeluje širom svijeta, štiteći i pomažući žrtve oružanih borbi i sukoba.

On djeluje u interesu ljudi koji su zbog sukoba ostali bez zaštite: ranjenika, ratnih zarobljenika i civila koji su protjerani iz svojih domova ili žive pod okupacijom.

Zaštita ratnih zarobljenika

Osiguranje zaštite zarobljenicima znači da delegati MOCK-a moraju posjećivati bolnice, logore, mjesta rada, zatvore i ostala mjesta gdje bi se zatočenici mogli nalaziti.

Rad MOCK-a zasniva se na utvrđenim kriterijima:

- delegatima mora biti dopušteno da posjete sve zarobljene ili zatočene i omogućeno da s njima razgovaraju i nasamo, bez svjedoka;
- mora im biti dan pristup svim mjestima zatočenja i omogućeni ponovljeni posjeti radi praćenja situacije;
- mora im se dati popis ljudi koje treba posjetiti (ili im biti dopušteno da takav popis sami sastave tijekom posjeta).

Svrha takvih posjeta jest ispitati fizičke i psihološke uvjete zatočenja, a ne razloge. U slučaju potrebe, paketi pomoći daju se zarobljenicima i zatočenicima, pa i njihovim obiteljima. Poslije svake posjete pišu se povjerljivi izvještaji koji se zatim predočavaju vlasti koja drži zarobljenike, a u slučaju ratnih zarobljenika, izvještaji se šalju i vladi njihove matične zemlje.

Humanitarna pomoć

Zadaća odjela za humanitarnu pomoć jest utvrđivanje potreba, te organizacija, vođenje i nadgledanje programa pomoći žrtvama oružanih sukoba.

Medicinska pomoć

Medicinski odjel brine o potrebnim lijekovima i medicinskom materijalu za njegu ranjenika, te o zdravstvenim problemima koji pogađaju žrtve sukoba – npr. epidemije, neprimjerena higijena i neodgovarajuća prehrana.

Pojedine žrtve oružanog sukoba ostaju trajno nesposobne kao posljedica uzetosti ili amputacije. Osim što za takve slučajeve osigurava operaciju, fizioterapiju i rehabilitacijski postupak, posljednjih dvadesetak godina MOCK je otpočeo i opsežan ortopedski program za pacijente amputiranih udova, izrađujući umjetne udove i druga pomagala u brojnim centrima na terenu.

Središnja služba traženja

Glavne zadaće Središnje službe traženja su prikupljanje i zapisivanje svih podataka koji bi omogućili identifikaciju mrtvih, ranjenih i nestalih osoba i slanje obavijesti najbližim članovima obitelji, razmjena obiteljskih poruka, spajanje razdvojenih članova obitelji, te izdavanje različitih dokumenata, npr. potvrde o zarobljavanju.

Djelovanje u ostalim situacijama

Od Prvog svjetskog rata MOCK je proširio svoje djelatnosti i na druge situacije u kojima dolazi do nasilja, npr. građanski rat i unutrašnji nemiri. Njegova neutralnost i diskrecija omogućili su mu provođenje humanitarnih akcija u interesu žrtava većine unutrašnjih oružanih sukoba tijekom XX. stoljeća.

MOCK posjećuje zarobljene ili zatočene zbog političkih razloga ili prijestupa, poznate kao «političke zatočenike». Ti posjeti izlaze iz okvira međunarodnog humanitarnog prava i zasnivaju se na posebnim sporazumima s nadležnim vlastima.

Delegati MOCK-a ne ispituju razloge uhićenja, kao i pri posjetima ratnim zarobljenicima, oni ispituju uvjete zatočenja, dijele humanitarnu pomoć i brinu se da zatvorenicima omoguće komuniciranje s rodbinom.

Nastanak, razvoj i djelatnosti Međunarodne federacije društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

Nastanak i razvoj Međunarodne federacije

Krajem prvog svjetskog rata u velikom dijelu Europe vladao je kaos – privreda je bila uništena, pučanstvo desetkovano od epidemija, a velik broj izbjeglica bez osnovnih sredstava za život i osoba bez državljanstva je lutao kontinentom. Nacionalna društva, posebice u istočnoj Europi, pružala su pomoć žrtvama gladi i beskućnicima.

Na prijedlog Henry P. Davisona, jednog od vođa Američkog Crvenog križa, 5. svibnja 1919. godine osnovana je Liga društava Crvenog križa, a ubrzo nakon toga, 28. lipnja 1919. godine Liga naroda (preteča današnjih Ujedinjenih naroda), radi trajne borbe širom svijeta za poboljšanje zdravlja, sprječavanje bolesti i ublažavanje patnji.

Sjedište Lige društava Crvenog križa prvotno je bilo u Parizu, a od 1939. njezino je stalno sjedište u Ženevi. Krajem 1991. godine Liga društava Crvenog križa promijenila je ime u Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

Zadaće Međunarodne federacije

Međunarodna federacija djeluje kao katalizator i koordinator između svojih članica. Ona je forum ideja i razmjene iskustava između društava.

Međunarodna federacija doprinosi razvoju novih nacionalnih društava osiguravajući savjetnike, opremu a ponekad i novčanu potporu.

Najvažniji dio rada Međunarodne federacije jest osiguranje i koordinacija pomoći žrtvama katastrofa i epidemija. Statistike pokazuju da se veća prirodna katastrofa u prosjeku događa jednom tjedno i da svaka tri tjedna svojom veličinom premašuje novčana sredstva za sanaciju šteta zemlje u kojoj se dogodila. Stoga se često traži međunarodna pomoć većeg opsega. U takvim slučajevima Međunarodna federacija djeluje na međunarodnoj razini kao koordinator izvanrednih operacija koje na licu mjesta provodi nacionalno društvo. Na osnovi podataka i zahtjeva koje dobiva iz područja pogođenih katastrofama, Međunarodna federacija se obraća za pomoć ostalim članicama. Ona otprema darovano, kupuje hranu ili druge potrepštine koje nisu odmah dostupne u područjima zahvaćenim katastrofama i, ako treba, šalje stručnjake da pomažu u pružanju pomoći, posebice liječničke ekipe.

U zemljama koje često ugrožavaju određene nepogode, npr. poplave, Međunarodna federacija pomaže nacionalnim društvima da svedu ljudske žrtve na najmanju moguću mjeru, izrađujući za njih planove pripravnosti u slučaju katastrofa. Oni uključuju, na primjer, izgradnju skloništa i postavljanje sistema za uzbunjivanje. Međunarodna federacija je isto tako izgradila međunarodnu mrežu skladišta kako bi omogućila što brzu dostavu pomoći u područja pogođena katastrofom.

Još jedna obveza Međunarodne federacije jest pomoć izbjeglicama izvan područja zahvaćenih sukobom. Često se traži njezino zajedničko djelovanje s Uredom Visokog povjerenika za izbjeglice Ujedinjenih naroda (UNHCR).

Od samog osnivanja Međunarodne federacije, dio njenih zadaća je obuhvaćao zaštitu zdravlja. To je uzrokovalo razvijanje širokog spektra aktivnosti nacionalnih društava na području prve pomoći, društvene brige za zdravlje, zdravstvenog obrazovanja, službe transfuzije krvi, njege bolesnika, liječenja i sprječavanja HIV/AIDS-a i podrške velikim akcijama cijepljenja.

Od 1994. godine Međunarodna federacija ima status promatrača u Ujedinjenim narodima te sudjeluje u međunarodnim debatama na najvišem nivou, ima pristup pregovorima i donošenju odluka u skoro svim strukturama međunarodnih organizacija. Međunarodna federacija ima potpisane sporazume o suradnji s raznim međunarodnim partnerima usmjeravajući svoje djelovanje na četiri središnja područja djelovanja temeljena na Strategiji 2010: priprema i djelovanje u katastrofama, promicanje temeljnih načela Pokreta i humanitarnih vrednota i briga o zdravlju i socijalna podrška u zajednici.

Glavna skupština

Najviše tijelo Međunarodne federacije jest Glavna skupština, u kojoj svako nacionalno društvo ima jedan glas. Skupština se redovno sastaje svake dvije godine i bira na četiri godine predsjednika i potpredsjednike Federacije kao i članove Izvršnog odbora iz redova nacionalnih društava.

3. Statut i ustrojstvo Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca najveća je svjetska humanitarna organizacija, prisutna sa svojim aktivnostima u skoro svim zemljama svijeta, te svojim humanitarnim idealima ujedinjuje milijune članova (više od 115 milijuna članova). Mnogi ga znaju pod nekadašnjim imenom Međunarodni Crveni križ.

Sada važeći Statut usvojen je 1986. godine, kada je prihvaćen i naziv – Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

Pokret ima tri statutarna tijela. To su: Međunarodna konferencija Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, Vijeće izaslanika i Stalna komisija.

Međunarodna konferencija Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

Obično se sastaje svake četiri godine i okuplja predstavnike MOCK-a, Međunarodne federacije i nacionalnih društava, isto tako i predstavnike zemalja

stranaka Ženevskih konvencija. Predstavници vladinih, nevladinih i regionalnih organizacija također sudjeluju kao promatrači. Međunarodna konferencija najviše je savjetodavno tijelo Pokreta i kao takva određuje smjernice njegovog djelovanja.

Vijeće izaslanika Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

Vijeće izaslanika je tijelo Pokreta s ovlastima da raspravlja o pitanjima od interesa za Pokret u cjelini. Sastaje se u pravilu jednom u dvije godine i obavezno prigodom svake Međunarodne konferencije te na jednom mjestu okuplja predstavnike nacionalnih društava, MOCK-a i Međunarodne federacije.

Stalna komisija Crvenog križa i Crvenog polumjeseca

Stalna komisija je povjerenik Međunarodne konferencije između sjednica Konferencije. Sastoji se od devet članova: dva iz MOCK-a, dva iz Međunarodne federacije, a ostalih pet izabrano je od Međunarodne konferencije. Njihov mandat traje do sljedeće Međunarodne konferencije. Stalna komisija bira vlastita predsjedavatelja i redovito se sastaje najmanje dva puta godišnje. Njena glavna zadaća je pripremanje Međunarodne konferencije i briga za koordinaciju rada. Stalna komisija dodjeljuje medalju Henry Dunant ljudima koji su radeći u Crvenom križu pokazali osobitu hrabrost ili izuzetnu odanost njegovim ciljevima.

4. Osnovna načela pokreta

Sedam načela Pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca u današnjem obliku usvojena su 1965. godine u Beču na 20. Međunarodnoj konferenciji Crvenog križa. 1986. godine na 25. Međunarodnoj konferenciji održanoj u Ženevi načela su stavljena u preambulu Statuta Pokreta. Statut Pokreta ističe obvezu svih sastavnih dijelova Pokreta da djeluju u skladu s usvojenim načelima.

HUMANOST

Pokret nastoji u svim prigodama spriječiti i ublažiti ljudsku patnju. Svrha Pokreta je zaštita života i zdravlja te osiguranje poštivanja ljudske osobe. Pokret promiče uzajamno razumijevanje, prijateljstvo, suradnju i trajan mir među svim narodima.

NEPRISTRANOST

Pokret ne pravi razlike prema nacionalnosti, rasi, vjerskom uvjerenju, klasnoj pripadnosti ni političkim nazorima. Vođen isključivo potrebama pojedinaca, on nastoji ublažiti njihove patnje i dati prednost najhitnijim slučajevima nesreće.

NEUTRALNOST

Kako bi sačuvao povjerenje svih, Pokret

se ne smije opredjeljivati u neprijateljstvima niti se ikada upuštati u političke, rasne, vjerske ili ideološke rasprave.

DRAGOVOLJNOST

Pokret je dragovoljan, postoji radi pružanja pomoći i ne pokreće ga želja za dobitkom.

UNIVERZALNOST

Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, u kojem sva društva imaju jednak položaj i dijele jednake dužnosti i obveze međusobnog pomaganja, djeluje širom svijeta.

NEOVISNOST

Pokret je neovisan. Iako su nacionalna društva pomoćna tijela humanitarnih službi svojih vlada i podvrgnuta zakonima pojedinih zemalja, ona uvijek moraju sačuvati autonomiju kako bi u svako doba mogla djelovati u skladu s načelima Pokreta.

JEDINSTVO

U svakoj zemlji može biti samo jedno društvo Crvenog križa ili Crvenog polumjeseca. Ono mora biti otvoreno svima i provoditi svoj humanitarni rad na cjelokupnom području svojeg djelovanja.

5. Znak

Ženevske konvencije spominju tri znaka: crveni križ, crveni polumjesec i crvenog lava i sunce, premda Pokret, trenutno, samo prva dva koristi kao znakove nacionalnih društava. U prosincu 2005. godine usvojen je dodatni znak raspoznavanja - "znak Trećeg protokola". Konvencije i Dopunski protokoli sadrže nekoliko članaka o znaku kojima se detaljno uređuje uporaba, veličina, svrha i mjesto na kojem se znak nalazi, osobe i imovina koju on štiti, osobe ovlaštene za njegovu uporabu, sadržaj dužnosti poštivanja znaka, kao i kazne u slučaju njegove zloporabe.

Podrijetlo znaka

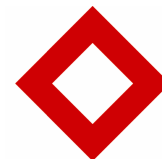
- 1863.** Međunarodna konferencija sazvana u Ženevi kako bi ispitala načine kojima bi se poboljšali nedostaci sanitetskih službi oružanih snaga za vrijeme rata usvojila je deset rezolucija koje čine osnivačku povelju Crvenog križa. Rezolucijama se također prihvaća crveni križ na bijeloj podlozi kao **znak raspoznavanja društava za pružanje pomoći ranjenim vojnicima** (buduća Nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca).

- 1864.** Usvojena je prva Ženevska konvencija: crveni križ na bijeloj podlozi prihvaćen je kao znak *raspoznavanja i zaštite sanitetskih službi oružanih snaga i dobrovoljnih društava koji pomažu tim sanitetskim službama u zbrinjavanju ranjenika i bolesnika u vrijeme rata.*
- 1876.** Za vrijeme Bosansko-Hercegovačkog ustanka koji bijesni Balkanom, Tursko carstvo donosi odluku da umjesto crvenog križa koristiti crveni polumjesec na bijeloj podlozi. Egipat prihvaća isti znak, dok se Perzijsko carstvo kasnije opredjeljuje za crvenog lava i sunce na bijeloj podlozi. Ove države će prihvatiti Konvencije s određenim rezervama te će ti iznimni znaci konačno biti prihvaćeni konvencijama 1929. godine.
- 1949.** Ženevske konvencije iz 1949. godine potvrđuju crveni križ, crveni polumjesec i crvenog lava i sunce na bijeloj podlozi kao zaštitne simbole vojnih sanitetskih službi. One isključuju uporabu bilo kojih drugih iznimnih znakova.
- 1980.** Islamska Republika Iran odustaje od uporabe crvenog lava i sunca te usvaja crveni polumjesec.
- 1982.** Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca usvaja crveni križ i crveni polumjesec na bijeloj podlozi kao svoj simbol.

- 2005.** Dopunskim protokolom Ženevskim konvencijama (Protokol III) usvojen je dodatni znak raspoznavanja - "znak Trećeg protokola", koji se sastoji od crvenog okvira u obliku kvadrata na bijelom polju postavljenog na jedan svoj vrh.

Uporaba znaka

Znak kao simbol zaštite (zaštitna uporaba)

Ovo je temeljni smisao znaka: u vrijeme sukoba, on predstavlja vidljivu oznaku zaštite koju pružaju Ženevske konvencije i njihovi Dopunski protokoli. Ovaj znak daje borcima do znanja da određene osobe (dragovoljci, nacionalna društva, medicinsko osoblje, delegati MOCK-a, itd.), medicinske ustanove (bolnice, stanice hitne pomoći, itd.) ili prijevozna sredstva (kopnena, vodena ili zračna) se ne smiju napadati i uživaju zaštitu prema Ženevskim konvencijama i njihovim Dopunskim protokolima. Simbol u svrhu zaštite mora biti velikih dimenzija.

Znak kao simbol pripadnosti Pokretu (indikativna uporaba - obilježavanje i pripadnost)

U ovom slučaju simbol se koristi u svrhu obilježavanja i pripadnosti, prije svega u miru, da je neka osoba ili predmet povezan s Pokretom ili točnije s nekim nacionalnim društvom, s Međunarodnom federacijom ili s MOCK-om. U tom slučaju simbol mora biti manjih dimenzija. Simbol također podsjeća da ove ustanove rade u skladu s temeljnim načelima Pokreta.

Tko ima pravo koristiti znak?

U miru:	U vrijeme sukoba:
<p>Pripadnost - (male dimenzije)</p> <p>Znak mogu koristiti prvenstveno: - <u>nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca</u>. Ovlaštena su za korištenje znaka u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom koje određuje pravila uporabe znaka, te u skladu s Pravilnikom o uporabi znaka od strane nacionalnog društva koji je Pokret usvojio 1991. godine.</p> <p>Nacionalna društva također mogu koristiti znak u okviru svojih manifestacija ili kampanja za prikupljanje dobrovoljnih priloga. Ostali se (trgovačka poduzeća, itd.) mogu priključiti ovim manifestacijama ili kampanjama, ali samo pod strogo ograničavajućim uvjetima.</p> <p>- <u>ambulante i stanice hitne medicinske pomoći</u> pod upravom trećih osoba također imaju pravo isticanja znaka kao sredstava označavanja, ali isključivo pod uvjetom da je ta uporaba u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, da ju je Nacionalno društvo izričito odobrilo, i da su stanice hitne pomoći isključivo namijenjene pružanju besplatne njege.</p> <p>-----</p> <p>Zaštitna uporaba (velike dimenzije)</p> <p>- <u>Medicinske ustanove</u> (bolnice, stanice hitne pomoći, itd.) i prijevozna sredstva nacionalnih društava (kopnena, vodena ili zračna).</p>	<p>Pripadnost - (male dimenzije)</p> <p>- Znak mogu koristiti samo <u>nacionalna društva</u>. Kako bi se izbjeglo svako miješanje s uporabom u cilju zaštite znak se ne smije stavljati na traku oko ruke niti na krovove zgrada.</p> <p>-----</p> <p>Zaštitna uporaba (velike dimenzije)</p> <p>Znak mogu koristiti isključivo:</p> <p>- <u>sanitetske službe oružanih snaga</u> - <u>nacionalna društva Crvenog križa i Crvenog polumjeseca</u>, zakonski priznata i opunomoćena za pomoć sanitetskim službama od strane vlada. Ona znak mogu koristiti u cilju zaštite samo onog dijela svog osoblja i opreme koji su u ratu stavljeni na raspolaganje vojne sanitetske službe i podliježu vojnim zakonima i propisima.</p> <p>- <u>civilne bolnice</u> i druge medicinske ustanove priznate kao takve od svojih vlada i propisno ovlaštene na isticanje znaka u zaštitne svrhe (stanice hitne pomoći, ambulante itd.)</p> <p>- <u>druge dobrovoljne udruge za pružanje pomoći</u>, pod istim uvjetima kao i nacionalna društva; moraju biti priznate i ovlaštene od svojih vlada da koriste znak samo za osoblje i opremu koja pomaže vojnoj sanitetskoj službi, i moraju biti podvrgnute vojnim zakonima i pravilima.</p>

Uporaba znaka u svrhu obilježavanja i pripadnosti, u vrijeme mira, jednako kao i u ratu, označava osobu ili imovinu povezanu s Međunarodnim pokretom Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. MOCK je ovlašten u svako doba koristiti znak, kako u zaštitne svrhe, tako i u svrhe raspoznavanja.

Što je obveza države u svezi poštivanja znaka?

Svaka država stranka Ženevskih konvencija dužna je poduzeti mjere sprječavanja i kažnjavanja zloporabe znaka kako za vrijeme rata, tako i u doba mira, te donositi zakone za njegovu zaštitu.

Zakon o zaštiti znaka i naziva Crvenog križa u Republici Hrvatskoj donesen je 1993. godine. Članak 3. Zakona određuje: "Znak crvenog križa može se uporabljivati kao znak obilježavanja, pripadnosti i zaštite, u skladu sa Ženevskim konvencijama, a u slučajevima i pod uvjetom određenim ovim Zakonom".

Što se smatra zloporabom znaka?

Svaka uporaba koja nije izrijeком predviđena Ženevskim konvencijama i njihovim Dopunskim protokolima predstavlja zloporabu znaka.

Postoje tri vrste zloporabe:

- imitacija (oponašanje)
- uzurpacija (nasilno prisvajanje, neovlašteno korištenje)
- perfidija (teška zloporaba)

Imitacija (oponašanje):

Predstavlja uporabu oznake koja svojim oblikom i/ili bojom, može izazvati zamjenu sa znakom.

Uzurpacija (nasilno prisvajanje):

- uporaba znaka od strane neovlaštenih tijela i pojedinaca (trgovačka poduzeća, nevladine organizacije, obični građani, liječnici s privatnom praksom, apotekari, itd.). Uporaba znaka u komercijalne svrhe nije dozvoljena.
- ako osobe propisno ovlaštene na uporabu znaka to ne čine u skladu s pravilima Ženevskih konvencija i Dopunskih protokola (npr. osoba ovlaštena za isticanje znaka koristi ga u slobodno vrijeme kako bi lakše prelazila granicu).

Perfidija (teška zloporaba):

Uporaba znaka za vrijeme rata u cilju zaštite naoružanih boraca ili ratne opreme (npr. vozilo hitne pomoći koje prevozi naoružane borce, označeno crvenim križem; skladište municije prikriveno zastavama crvenog križa) smatra se ratnim zločinom.

Zloporaba znaka u zaštitne svrhe za vrijeme rata ugrožava sustav zaštite ustanovljen međunarodnim humanitarnim pravom.

Zloporaba znaka u svrhu raspoznavanja slabi njegov ugled u očima javnosti i na taj način umanjuje njegovu zaštitnu snagu za vrijeme rata. Države članke Ženevskih konvencija obvezale su se usvojiti kaznene mjere za sprječavanje i suzbijanje zloporabe znaka, kako za vrijeme rata, tako i u doba mira.

II. HRVATSKI CRVENI KRIŽ

6. Povijest Hrvatskog Crvenog križa

Prve dobrovoljačke udruge u Hrvatskoj koje svoje djelovanje provode na međunarodno prihvaćenim načelima Pokreta Crvenog križa osnovane su 1878. godine u Zagrebu, Dubrovniku i Zadru. Zadarska "Ustanova domoljubne zadruge dalmatinske od Gospodja na potporu ranjenim i bolesnim vojnicima" 22. listopada 1878. godine prva dobiva suglasnost tadašnjih vlasti za svoje humanitarno djelovanje.

Od 1878. do 1918. godine Hrvatski Crveni križ djeluje na ovim područjima u sklopu Crvenog križa Austrougarske monarhije nakon čega do 1941. godine djeluje u sklopu Crvenog križa Kraljevine Slovenaca, Hrvata i Srba, te kasnije Kraljevine Jugoslavije. Od 1941. do 1945. godine Hrvatski Crveni križ djeluje kao samostalno društvo u ratnim uvjetima, no bez međunarodnog priznanja svog statusa. Nakon toga do 1991. godine Hrvatski Crveni križ djeluje kao republičko društvo Crvenog križa unutar Crvenog križa FNR i SFR Jugoslavije.

13. kolovoza 1991. godine Hrvatski Crveni križ uručuje predstavnicima Međunarodnog odbora Crvenog križa iz Ženeve i predstavnicima Crvenog križa Jugoslavije zahtjev za direktno primanje humanitarne pomoći kroz logističku bazu u Zagrebu a ne više kroz centar u Beogradu, koju je Međunarodni odbor Crvenog križa prihvatio i od 22. kolovoza odobrava Hrvatskom Crvenom križu direktnu isporuku humanitarne pomoći. Istovremeno Hrvatski i Slovenski Crveni križ obavijestili su predstavnike Međunarodnog odbora Crvenog križa iz Ženeve i Jugoslavenskog Crvenog križa iz Beograda o svojoj Odluci da počinju djelovati kao samostalna nacionalna društva.

10. listopada iste godine, po isteku moratorija na Odluku o osamostaljivanju Republike Hrvatske, Hrvatski Crveni križ objavljuje Odluku o osamostaljivanju i traži od Međunarodnog odbora Crvenog križa da mu se prizna punopravno članstvo u Međunarodnom pokretu Crvenog križa na osnovi djelovanja i ispunjavanja svih uvjeta potrebnih za priznanje.

19. studenog 1991. godine Hrvatski sabor donosi Zakon o Hrvatskom Crvenom križu.

Na 20. sjednici Izvršnog odbora Međunarodne federacije društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca održanoj 5. i 6. listopada 1992. godine u Swazilandu razmatrana je i podržana kandidatura Hrvatskog Crvenog križa za prijem u članstvo. Međunarodni odbor Crvenog križa 25. kolovoza 1993. godine priznaje Hrvatski Crveni križ za punopravnog člana Pokreta a 25. listopada te iste godine Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca na Desetoj sjednici Glavne skupštine prihvaća Hrvatski Crveni križ u punopravno članstvo.

12. listopada 2001. godine Hrvatski sabor donosi novi Zakon o Hrvatskom Crvenom križu, usklađen s mogućnostima djelovanja Nacionalnog društva i potrebama stanovništva.

U razdoblju od 1991. do 1998. godine Hrvatski Crveni križ kao najveća humanitarna organizacija usmjerava svoju aktivnost na pomoć stotinama tisuća stradalnika rata. Prosječan broj osoba koji je kroz to razdoblje Hrvatski Crveni križ

redovito pomagao bio je 490 tisuća ljudi (prognanika, izbjeglica i drugih žrtava ratnih stradanja).

Najveći broj redovitih korisnika pomoći Hrvatskog Crvenog križa koja je pristizala iz međunarodnih i domaćih izvora bio je u 1992. godini. Te godine Hrvatski Crveni križ je pomogao 751 tisuću ljudi ili 16 % cjelokupne hrvatske populacije u toj kalendarskoj godini.

Za potrebe zdravstva u istom razdoblju Hrvatski Crveni križ je prikupio više od 1,1 milijun doza krvi.

Služba traženja Hrvatskog Crvenog križa prihvatila je i distribuirala više od 1,5 milijun obiteljskih poruka, zaprimila i obradila 28.700 zahtjeva za traženje nestalih osoba, organizirala 174 susreta na kojima se po prvi put sastalo više od 23 tisuće razdvojenih članova obitelji a samo kroz Nacionalni ured prošlo je više od 17 tisuća osoba koje su se obraćale i tražile pomoć i usluge Službe traženja.

Hrvatski Crveni križ pomagao je nemoćnim i starim osobama, provodio je odgojno zdravstveno zaštitne programe, posebno namijenjene školskoj mladeži, organizirao je prijem, skladištenje, transport i raspodjelu međunarodne pomoći.

Hrvatski Crveni križ organizirao je i psihološko–socijalne programe pomoći za osobe smještene u 284 centra za kolektivni smještaj u čitavoj Hrvatskoj.

Odmah po oslobađanju okupiranih područja Hrvatske, Hrvatski Crveni križ je organizirao mrežu svojih društava na oslobođenom području te započinje s djelotvornom pomoći svim stradalnicima.

Sve navedene aktivnosti kroz posebno teško razdoblje hrvatske povijesti provedene su s relativno malim brojem profesionalno zaposlenih djelatnika zahvaljujući velikom broju volontera Hrvatskog Crvenog križa što je u skladu s osnovnim postavkama Međunarodnog pokreta Crvenog križa, koje zahtijevaju dobrovoljnost kao osnovu svih aktivnosti i intervencija.

Nemjerljiv doprinos u Domovinskom ratu pružili su svi članovi Hrvatskog Crvenog križa, nesebično pomažući mnogobrojne stradalnike.

7. Djelatnosti Hrvatskog Crvenog križa

Hrvatski Crveni križ je nacionalno društvo Crvenog križa Republike Hrvatske koje djeluje kroz Središnji ured u Zagrebu i kroz 130 društava Hrvatskog Crvenog križa u županijama, gradovima i općinama slijedeći ustrojstvene odrednice državne uprave.

Aktivnosti Hrvatskog Crvenog križa određuje sedam temeljnih načela Pokreta Crvenog križa, Statut Međunarodnog pokreta Crvenog križa, Zakon o Hrvatskom Crvenom križu, Zakon o zaštiti znaka i naziva Crvenog križa, te Statut Hrvatskog Crvenog križa.

Veliki broj volontera Hrvatskog Crvenog križa različitih znanja i vještina koji su dio članstva Hrvatskog Crvenog križa svakodnevno pruža usluge mnogobrojnim korisnicima. Činjenica da je gotovo 10% stanovništva Republike Hrvatske dobrovoljno pristupilo Hrvatskom Crvenom križu i da podržava njegove aktivnosti jasan je pokazatelj da ideje Pokreta Crvenog križa imaju duboki korijen i da su tradicionalno prisutne među građanima Republike Hrvatske. Članstvo čini i oko 160

tisuća dobrovoljnih davatelja krvi, članova Hrvatskog Crvenog križa, koji krv daruju zdravstvenoj službi za potrebe liječenja sugrađana. Nadu u nastavak djelovanja Hrvatskog Crvenog križa predstavljaju mladi članovi koji su zastupljeni s 40 % članstva unutar cjelokupnog članstva.

Temeljem Zakona i Statuta Hrvatski Crveni križ obavlja sljedeće javne ovlasti:

1. zastupa i promiče ideje i načela Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca kao i međunarodnoga humanitarnog prava te nadzire njihovu primjenu u oružanim sukobima, zalaže se za zaštitu svih žrtava i zaštitu ljudskih prava,
2. organizira i vodi Službu traženja,
3. traži, prima i raspoređuje humanitarnu pomoć međunarodnih organizacija i drugih donatora, te nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca za potrebe na području Republike Hrvatske,
4. pokreće, organizira i provodi ili sudjeluje u redovnim i izvanrednim akcijama solidarnosti u Republici Hrvatskoj za pomoć osobama u potrebi i žrtvama velikih prirodnih, ekoloških i drugih nesreća,
5. sudjeluje u akcijama međunarodne pomoći i solidarnosti žrtvama velikih prirodnih, ekoloških i drugih nesreća, epidemija i oružanih sukoba u zemlji i svijetu,
6. osposobljava građane za pružanje prve pomoći u svakodnevnom životu, školovanju, na radu, prometnim, velikim prirodnim, ekološkim i drugim nesrećama, epidemijama i oružanim sukobima,
7. provodi osposobljavanje za pružanje prve pomoći na radu,
8. organizira i provodi akcije dobrovoljnog davanja krvi,
9. organizira Službu spašavanja života na vodi i ekološke zaštite priobalja i okoliša, osposobljava spasioce za rad u službi,
10. ustrojava, obučava i oprema ekipe za izvršavanje zadaća u slučaju velikih prirodnih, ekoloških i drugih nesreća, epidemija i oružanih sukoba za akcije pomoći u zemlji i inozemstvu i to ekipe za: prvu pomoć, higijensko-epidemiološku zaštitu, njegu povrijeđenih i oboljelih, socijalni rad, psihološku pomoć pučanstvu i tehničku pomoć i prevencije sekundarnih stradanja te pomoć u prometu,
11. provodi kontinuirano informiranje i obučavanje pučanstva, a posebno djece i mladeži o opasnosti od mina i drugih eksplozivnih naprava.

Hrvatski Crveni križ osim javnih ovlasti obavlja i sljedeće zadaće i poslove:

1. sudjeluje u prihvatu, smještaju i drugim mjerama koje pridonose zbrinjavanju ugroženog i nastradalog pučanstva,
2. radi na zdravstvenom odgoju, prosvjećivanju i informiranju svojih članova i drugih građana, a naročito djece i mladeži, posebno prevencije svih oblika ovisnosti,
3. pruža usluge smještaja i prehrane osobama kojima je takav oblik pomoći potreban iz zdravstvenih, socijalnih i drugih razloga (kuhinje Crvenog križa, dostava hrane u kuću, odmarališta Crvenog križa i drugo),
4. organizira službu za njegu i pomoć bolesnih i nemoćnih u kući, osposobljava djelatnike za rad u službi te obučava članove obitelji za njegu bolesnog člana,

5. organizira i provodi prijevoz robe u humanitarne i druge svrhe i osoba s posebnim potrebama-invalida, starih i nemoćnih i slično, te dobrovoljnih davatelja krvi i članova Hrvatskoga Crvenog križa,
6. organizira pružanje pomoći prijevoza alkoholiziranih vozača u dane vikenda (blagdane) s ciljem smanjivanja broja prometnih nesreća,
7. putem mobilnih timova provodi programe pomoći u lokalnim zajednicama starim i nemoćnim osobama,
8. organizira razne oblike međusobnog pomaganja građana u duhu humanizma i solidarnosti te humanističkim odgojem djece i mladeži razvija solidarnost, nepristranost, poštovanje ljudskog bića i života u međusobnom miru i suradnji.

25. listopada obilježava se Dan dobrovoljnih davatelja krvi u Republici Hrvatskoj. Dobrovoljno davanje krvi u Republici Hrvatskoj utemeljeno je 25. listopada 1953. godine i otada se kontinuirano provodi prema načelima **dobrovoljnosti, anonimnosti, solidarnosti i besplatnosti**.

Prve organizacije mladeži Hrvatskog Crvenog križa utemeljene su 1922. godine i otada kontinuirano djeluju na tlu Republike Hrvatske.

Prva akcija "Solidarnost na djelu" organizirana je 1972. godine i otada se u Republici Hrvatskoj provodi svake godine sredinom mjeseca listopada.

ZAJEDNIČKE AKCIJE HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA U 2006. GODINI:

- 8. svibnja - Međunarodni dan Crvenog križa;
- 8.-15. svibnja - Tjedan Hrvatskog Crvenog križa;
- 13. svibnja (u Tjednu HCK) - X. Natjecanje mladeži HCK;
- 14.-21. rujna - Tjedan borbe protiv TBC-a;
- 12. listopad - XXXIV. sabirna akcija "Solidarnost na djelu";
- 25. listopad - Dan dobrovoljnih davatelja krvi;
- 15. studenog do 15. prosinca - Mjesec borbe protiv alkoholizma, nikotinizma i ovisnosti o drogama;
- 8.-15. prosinca - Tjedan solidarnosti;
- uključivanje u aktivnosti i obilježavanje prigodnih datuma drugih organizacija s ciljevima sličnim zadaćama Hrvatskog Crvenog križa: (7. travnja - Svjetski dan zdravlja, 22. travnja - Dan planeta Zemlja, 14. lipnja - Svjetski dan DDK, 30. kolovoza - Međunarodni dan nestalih osoba, 9. rujna - Svjetski dan prve pomoći, 1. prosinca - Dan borbe protiv AIDS-a) i druge aktivnosti.

Djelovanje Hrvatskog Crvenog križa određeno je godišnjim i četverogodišnjim programom djelovanja koje donosi Skupština Hrvatskog Crvenog križa a temelji se na ocjeni potreba građana Republike Hrvatske i u skladu s osnovnim smjernicama Strategije Međunarodne federacije. Osnovna četiri područja koje Strategija 2000. - 2010. zahtjeva od svake članice Pokreta su:

1. **Priprema za djelovanje u katastrofama**

Hrvatski Crveni križ kao «produžena ruka» državnih institucija mora biti uključena u nacionalne i lokalne planove za slučaj katastrofe, planiranje pomoći u katastrofi, procjenu uvjeta, opću edukaciju na svim razinama o osnovnim znanjima o ponašanju u određenim katastrofama a sve u cilju ublažavanja posljedica katastrofe.

2. Djelovanje u katastrofama

Da bi se moglo djelovati u katastrofama, društvo mora biti pripremljeno. Osposobljena lokalna zajednica i osobe zahvaćene događajima sposobne su za samopomoć i samoorganiziranje. Osim samog djelovanja u katastrofi Hrvatski Crveni križ može mobilizirati domaću i međunarodnu mrežu nacionalna društva Crvenog križa, te ostvariti brzu koordinaciju i s ostalim dijelovima Pokreta i većim međunarodnim organizacijama.

3. Promicanje temeljnih načela Pokreta i humanitarnih vrednota

Svrha ovoga područja djelovanja nije samo upoznati sve ljude o temeljnim načelima Pokreta i humanitarnim vrednotama nego i utjecati na njihovo ponašanje. Prioriteti Hrvatskog Crvenog križa su: zaštita posebno izloženih osoba i skupina u zajednici; promocija međunarodnog humanitarnog prava i briga za njegovu implementaciju u Republici Hrvatskoj te promoviranje i zaštita ljudskih prava i zalaganje za svjetski mir i suradnju.

4. Briga o zdravlju i socijalna podrška u zajednici

Dragovoljci Hrvatskog Crvenog križa sudjeluju u pružanju materijalne i psihološke pomoći, pokrivajući nepokrivena područja rada socijalne i zdravstvene službe.

Vremenska skala - povijest Hrvatskog Crvenog križa

1878.	Osnovane su prve dobrovoljne udruge u Hrvatskoj koje svoje djelovanje provode na međunarodno prihvaćenim načelima Pokreta Crvenog križa. Udruge su osnovane u Zagrebu, Dubrovniku i Zadru.
22. listopada 1878.	Zadarska "Ustanova domoljubne zadruge dalmatinske od Gospodja na potporu ranjenim i bolesnim vojnicima" prva dobiva suglasnost tadašnjih vlasti za svoje humanitarno djelovanje.
1878.- 1918.	Hrvatski Crveni križ (HCK) djeluje u sklopu Crvenog križa Austrougarske Monarhije.
1918.- 1941.	Hrvatski Crveni križ djeluje u sklopu Crvenog križa Kraljevine Slovenaca, Hrvata i Srba i kasnije Kraljevine Jugoslavije.
1941.- 1945.	Hrvatski Crveni križ djeluje samostalno u ratnim uvjetima.
1945.-1991.	Hrvatski Crveni križ djeluje kao Republičko društvo Crvenog križa unutar Crvenog križa FNR i SFR Jugoslavije.
13. kolovoz 1991.	U Zagrebu je održan sastanak s predstavnicima Međunarodnog odbora Crvenog križa zbog mogućnosti izravnog primanja humanitarne pomoći za Hrvatski Crveni križ.
22. kolovoz 1991.	Međunarodni odbor Crvenog križa iz Ženeve odobrava HCK izravan primitak humanitarne pomoći posredstvom logističke baze u Zagrebu.
10. listopada 1991.	Hrvatski Crveni križ donosi odluku o samostalnom djelovanju i istupanju iz sastava Crvenog križa Jugoslavije.
19. studeni 1991.	Sabor Republike Hrvatske donosi Zakon o Hrvatskom Crvenom križu. (NN, 61/91).

5/6 listopada 1992.	Na 30. sjednici Izvršnog odbora Međunarodne federacije društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca u Swazilandu razmatrana je i podržana kandidatura Hrvatskog Crvenog križa za prijam u članstvo.
13. kolovoz 1993.	Sabor Republike Hrvatske donosi Zakon o zaštiti znaka i naziva Crvenog križa (NN, 75/93).
25. kolovoz 1993.	Međunarodni odbor Crvenog križa priznaje Hrvatski Crveni križ kao samostalno Nacionalno društvo.
25. listopada 1993.	Međunarodna federacija na Glavnoj skupštini održanoj u Birminghamu prihvaća Hrvatski Crveni križ u punopravno članstvo.
12. listopada 2001.	Hrvatski sabor donosi novi Zakon o Hrvatskom Crvenom križu (NN, 92/01).

III. međunarodno humanitarno pravo, ženevske konvencije

Što je međunarodno humanitarno pravo?

Međunarodno humanitarno pravo čini važan dio međunarodnog javnog prava i sadržava pravila koja, u vrijeme oružanih sukoba, nastoje zaštititi osobe koje ne sudjeluju ili su prestale sudjelovati u neprijateljstvima, odnosno ograničiti metode i sredstva ratovanja. Točnije, ono što MOCK podrazumijeva pod međunarodnim humanitarnim pravom primjenjivim u oružanim sukobima, jesu međunarodni ugovori ili običajna pravila, posebno namijenjena rješavanju humanitarnih pitanja koja izravno proizlaze iz oružanih sukoba međunarodne ili unutarnje prirode. Zbog humanitarnih razloga ova pravila ograničavaju pravo zaraćenih stranaka na uporabu svih metoda i sredstava ratovanja po njihovom izboru, te štite osobe i imovinu koja je zahvaćena ili bi mogla biti zahvaćena sukobom.

Međunarodno humanitarno pravo sastoji se od :

- ženevskog prava, namijenjenog zaštiti pripadnika oružanih snaga koji ne sudjeluju ili su prestali sudjelovati u borbama, te osoba koje nisu aktivno uključene u neprijateljstva, naročito civila;
- haškog prava, koje utvrđuje prava i obveze zaraćenih stranaka u vezi s izvođenjem vojnih operacija, te ograničava uporabu sredstava za nanošenje gubitaka neprijatelju.

Ove dvije grane međunarodnog humanitarnog prava nazvane su po gradovima u kojima su svojevremeno utemeljene.

Ženevske konvencije i Dopunski protokoli

Začeto u obliku prve Ženevske konvencije iz 1864. godine, suvremeno humanitarno pravo razvijalo se postepeno, prečesto tek nakon tragičnih događaja, kako bi zadovoljilo neprestano rastuću potrebu za humanitarnom pomoći i zaštitom žrtava koje su proizašle iz pojave novih vrsta sukoba i razvoja vojne tehnike.

Prva Ženevska konvencija iz 1864. godine štitila je ranjenike i bolesnike u ratu na kopnu.

1899. godine ista načela kao u Prvoj Ženevskoj konvenciji usvojena su za pomorski rat.

1929. godine uz postojeće konvencije usvojena je i Konvencija o postupanju s ratnim zarobljenicima.

Konačno su 1949. godine usvojene Četiri Ženevske konvencije koje su i danas na snazi:

- Konvencija za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu na kopnu;
- Konvencija za poboljšanje položaja ranjenika, bolesnika i brodolomaca oružanih snaga na moru;
- Konvencija o postupanju s ratnim zarobljenicima;

- Konvencija o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata.

1977. godine usvojena su Dva dopunska protokola Ženevskim konvencijama iz 1949. godine, koji su pojačali zaštitu žrtava međunarodnih (Protokol I) i nemeđunarodnih (Protokol II) oružanih sukoba.

U prosincu 2005. godine usvojen je Dopunski protokol Ženevskim konvencijama (Protokol III) kojim je usvojen dodatni znak raspoznavanja - "znak Trećeg protokola".

Koja su temeljna pravila međunarodnog humanitarnog prava?

1. Pravila koja ograničavaju ciljeve napada - napadi moraju biti ograničeni na borce i vojne ciljeve

Zaraćene stranke moraju u svako doba razlikovati civilno stanovništvo od boraca, kako bi poštedjele civilno stanovništvo i imovinu. Civilno stanovništvo u cjelini, kao ni građanske osobe, ne smiju biti predmet napada. Napadi smiju biti usmjereni isključivo na vojne ciljeve. Zabranjeno je napadati objekte koji su prijeko potrebni za preživljavanje civilnog stanovništva.

2. Pravila koja ograničavaju način ratovanja - ograničen je izbor metode i sredstava ratovanja

Zabranjena je uporaba oružja ili metoda ratovanja koji uzrokuju nepotrebne patnje i gubitke.

Određeno oružje je zabranjeno - kemijsko i biološko oružje, osljepljujuće lasersko oružje, otrovi, protupješačke mine, itd.

3. Pravila koja određuju postupak prema civilima, ranjenicima i zarobljenicima - civile, ranjene borce i zarobljenike treba zaštititi i s njima čovječno postupati

Osobe koje ne sudjeluju ili su prestale sudjelovati u neprijateljstvima, moraju biti zaštićene u svim okolnostima i s njima treba postupati čovječno, bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja.

Zabranjeno je ubiti ili raniti neprijatelja koji se predao ili više nije sposoban sudjelovati u borbi.

Ranjenike i bolesnike mora pokupiti i njegovati stranka sukoba u čijoj se vlasti nalaze.

Zarobljeni borci i civili u vlasti neprijateljske stranke imaju pravo na poštovanje života, dostojanstva, osobnih prava, te političkih, vjerskih i drugih uvjerenja. Oni moraju biti zaštićeni od svih djela nasilja i represije. Navedene osobe imaju pravo razmjenjivati poruke sa svojim obiteljima i primati humanitarnu pomoć.

Svatko ima pravo na pošteno suđenje (nepistrani sud, redovni postupak, itd.). Zabranjeno je kolektivno kažnjavanje.

4. Pravila koja štite sanitetske službe oružanih snaga - vojno i civilno sanitetsko osoblje i ustanove moraju se poštivati i štiti

Zaštita obuhvaća sanitetsko osoblje, ustanove, transportna sredstva i materijal. U postupanju s ranjenicima i bolesnicima mora se poštivati načelo nepristranosti i pružati medicinsku pomoć najhitnijim slučajevima.

Koja je razlika između međunarodnog humanitarnog prava i prava o ljudskim pravima?

Međunarodno humanitarno pravo (MHP) i međunarodno pravo o ljudskim pravima (u nastavku – ljudska prava) međusobno se dopunjuju. Oba nastoje zaštititi život, zdravlje i dostojanstvo pojedinca, iako na različite načine i u različitim okolnostima.

Humanitarno pravo primjenjuje se u situacijama oružanih sukoba dok ljudska prava, ili barem neka od njih, pokušavaju zaštititi pojedinca u svako doba, kako za vrijeme rata, tako i u miru. Međutim, neki od ugovora o zaštiti ljudskih prava omogućavaju vladama odstupanja od propisanih načela poštivanja pojedinih prava u slučajevima kada nastupi neka izvanredna situacija. To nije slučaj i s međunarodnim humanitarnim pravom koje ne dopušta nikakva odstupanja, jer je sročeno za izvanredne situacije, naime, oružani sukob.

Humanitarno pravo ima za cilj zaštititi osobe koje ne sudjeluju, ili su prestale sudjelovati u neprijateljstvima. Pravila koja uključuje MHP nameću obvezu svim strankama sukoba. Ljudska prava, koja su koncipirana za primjenu poglavito u mirnodopskim uvjetima, vrijede za sve. Njihov je glavni cilj štiti pojedince od samovoljnog ponašanja njihovih vlasti. Cilj ljudskih prava nije pravno uređenje načina na koji se vode vojne operacije.

Primjena međunarodnog humanitarnog prava i prava o ljudskim pravima prvenstveno je obveza država. Humanitarno pravo nalaže državama da u tom smislu poduzmu praktične i zakonske mjere, kao što su primjena kaznenog zakonodavstva i širenje znanja o MHP-u. Slično tome, pravo o ljudskim pravima obvezuje države da svoje nacionalno zakonodavstvo usklade s međunarodnim obvezama.

Čvrsta jezgra ljudskih prava

Međunarodni instrumenti za zaštitu ljudskih prava sadrže klauzule koje ovlašćuju države suočene s ozbiljnom prijetnjom javnom poretku da suspendiraju pojedina prava utvrđena ovim instrumentima. Iznimku predstavljaju određena temeljna prava predviđena svakim međunarodnim ugovorom koja se moraju poštivati u svim okolnostima i koja nije moguće ukinuti, bez obzira na međunarodni ugovor u kojem su sadržana.

Zajedničko MHP i ljudskim pravima:

- zabrana nepovoljnog razlikovanja utemeljena na rasi, nacionalnosti, spolu ili vjeroispovijesti
- pravo na život
- zabrana mučenja
- zabrana okrutnog postupanja
- zabrana ponižavajućeg ili uvredljivog postupanja
- zabrana ropstva
- zabrana retroaktivne primjene kazni

Ova temeljna prava koja su države dužne poštivati u svim okolnostima – čak i u slučaju sukoba ili nemira – poznata su kao čvrsta jezgra ljudskih prava.

IV. Prava čovjeka i Prava djeteta

8. Opća deklaracija o ljudskim pravima

Usvojena i proglašena na Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda rezolucijom 217 A (III) od 10. prosinca 1948. godine s popisom ljudskih prava, standarda za sve ljude i narode.

10. prosinca obilježava se Dan ljudskih prava.

Deklaracija sadrži 30 članaka kojima utvrđuje da svaka osoba ima pravo na:

- jednakost u dostojanstvu i pravima,
- život i sigurnost,
- slobodu, zaštitu od samovoljnog uhićenja i zadržavanja, te slobodu kretanja i nastanjivanja unutar granica svake države,
- zaštitu od ropstva i podčinjavanja,
- zaštitu od mučenja ili okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja te kažnjavanja,
- zaštitu od uplitanja u privatnost, obitelj ili korespondenciju,
- sklopiti brak i zasnovati obitelj,
- slobodu misli, uvjerenja, vjeroispovijesti i izražavanja,
- slobodu mirnog okupljanja i udruživanja,
- povoljne uvjete rada, odmora i razonode,
- životni standard odgovarajući za zdravlje i blagostanje,
- obrazovanje,
- slobodno djelovanje u zajedničkom životu zajednice.

9. Konvencija o pravima djeteta

Što je konvencija o pravima djeteta?

Danas važeća Konvencija o pravima djeteta, usvojena na sjednici Generalne skupštine Ujedinjenih naroda 20. studenog 1989. godine, određuje prava djece u cijelom svijetu. U njoj su utvrđeni minimumi standarda potrebnih za normalni razvoj djeteta. Sve zemlje potpisnice Konvencije obvezne su uključiti članke iz Konvencije u nacionalno zakonodavstvo. U redovnim razmacima zemlje trebaju podnositi izvješće komisiji eksperata o provođenje te obveze.

Konvencija je prvi međunarodni dokument o pravima djeteta.

20. studeni obilježava se kao "Sveopći dječji dan". (Međunarodni dan djeteta)

Svi problemi vezani za prava djece sumirani su u tom jednom dokumentu.

Članak 1. Konvencije određuje: "pojam dijete razumijeva svako ljudsko biće mlađe od 18 godina, osim ako se po zakonima primjenjivim na dijete punoljetnost ne stječe ranije".

Konvencija sadrži 54 članka koji se mogu podijeliti na četiri glavne kategorije:

Pravo na opstanak

Ova skupina članaka garantira pravo djeteta na opstanak i ispunjenje osnovnih i egzistencijalnih potreba. Pravo na pristojan život, dom, hranu i medicinsku njegu.

Pravo na razvoj

Ovo pravo obuhvaća sve što je neophodno za najbolji mogući razvoj djeteta, kao npr. pravo na obrazovanje, igru, slobodno vrijeme, sudjelovanje u kulturnim zbivanjima, i pristup informacijama; pravo na slobodu mišljenja, savjesti i religije.

Pravo na zaštitu

Ovo pravo zahtjevu zaštitu djece od svih vrsta zlostavljanja, zapostavljanja i eksploatacije. Članci govore o posebnoj brizi o djeci izbjeglicama, mučenoj djeci, nepravednom sistemu kažnjavanja, djeci u oružanim sukobima, dječjem radu, seksualnoj eksploataciji djece i zaštiti od zlouporabe droga.

Pravo na sudjelovanje

Djeca imaju pravo na aktivno sudjelovanje u njihovoj zajednici i naciji uključujući slobodu mišljenja, pravo na donošenje odluka koje se tiču njihovog vlastitog života, pravo na slobodu udruživanja i mirnog okupljanja. U donosu na njihove razvojne sposobnosti djeca i mladež trebaju progresivno imati mogućnost aktivnog sudjelovanja u organizaciji zajednice u kojoj žive. Sve u svrhu njihove pripreme za odgovoran život odrasle osobe.

Kako je došlo do usvajanja Konvencije?

1948. Generalna skupština UN usvojila je Opću deklaraciju o ljudskim pravima. Dokument sadrži nekoliko odlomaka koji se odnose na prava djece. Uskoro su Ujedinjeni narodi zaključili da je potrebno posebne potrebe djece regulirati u posebnom dokumentu.

1959. UN usvajaju Deklaraciju o pravima djeteta. Ona sadrži popis od deset prava djeteta i nije predviđala potpis država.

1978. Poljska je vlada predložila Komisiji za ljudska prava projekt Konvencije o pravima djeteta.

Tijekom Međunarodne godine djeteta 1979. osnovana je radna grupa sa zadatkom objedinjavanja velikog broja inicijativa dostavljenih iz vlada cijelog svijeta. Slijedilo je deset godina napornog rada.

20. studenog 1989. danas važeća Konvencija o pravima djeteta usvojena je na sjednici Generalne skupštine UN. Konvencija je potvrdila načela iz deklaracije 1959., ali je uključila i druge probleme, koji nisu bili toliko važni prije 30 godina, kao npr. zaštita okoline, zlouporaba droga i seksualna eksploatacija.

Konvencija je stupila na snagu 1990. nakon ratifikacije prvih 30 zemalja. Do kraja prosinca 1990. ratificiranjem Konvencije o pravima djeteta, 174 zemlje se obvezalo štititi budućnost svoje djece.

Zašto djeca trebaju učiti svoja prava?

Svako se društvo nada i očekuje da će njihova djeca odrasti u sposobne i odgovorne građane, koji će znati doprinosti napretku cijele zajednice.

Ipak se u cijelom svijetu djeci oduzimaju njihova prava koja im omogućavaju ne samo opstanak, nego i razvoj, te aktivno sudjelovanje u radu zajednice.

I u razvijenim zemljama i u zemljama u razvoju djeca se svakodnevno susreću s nasiljem na ulici, zamkama prodavače droge, seksualnom eksploatacijom i zlostavljanjem. Često rade više nego što je poželjno za njihovo zdravlje, bez mogućnosti odmora ili rekreacije.

Milijuni djece nikad ne završe školovanje. Čak i u zemljama gdje je obrazovanje vrlo razvijeno, djeca etničkih ili lingvističkih manjina, te ženska djeca i hendikepirana djeca otkrivaju da su im mogućnosti obrazovanja ograničene ili uopće ne postoje.

Previše djece još uvijek umire od bolesti koje se mogu spriječiti. Pothranjenost još uvijek postoji. Pitka voda i sanitarije predstavljaju luksuz u mnogim područjima. U industrijskim i razvijenim zemljama zagađenje okoliša ugrožava zdravlje djece, što se tek počelo istraživati.

U nekim dijelovima svijeta djeca školskog uzrasta suočavaju se s obavezom odlaska u vojsku, raznim torturama, zatvorskim kaznama i nedostatkom zakonske zaštite.

Djeca čije se osnovne potrebe i prava negiraju, ne mogu izrasti u zrele, brižne i produktivne osobe od kojih se očekuje poštivanje prava drugih osoba. Kršenje prava čovjeka ne uzrokuje samo osobne patnje, nego siju sjeme političkih i socijalnih nemira i čak sukoba.

Ona zadiru u svačiji život, direktno ili indirektno.

U interesu je i individualnog i globalnog razvoja djeca u cijelom svijetu da trebaju razumjeti svoja prava, suosjećati s onima čija se prava krše, te znati poduzimati akcije za zaštitu svojih prava.